

Slovinci!

V važni zadevi in v skrajno resnem času stopamo pred Vas. Vlada in vse njeno uradništvo, šolske oblasti in razna društva, zastopi trgov in mest ter privatne osebe — kratko rečeno: vse kar je nemško ali posilnemško, je zadnjih 50 let z vso silo delalo na to, da ponemči nas spodnještajerske Slovence. Proti temu nasilnemu ponemčevanju slovenskega ljudstva se je zadnjih 50 let posebno borilo Katoliško tiskovno društvo v Mariboru, oziroma njegovo glasilo Slovenski Gospodar in njegova tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Tiskarna sv. Cirila je zadnjih 25 let nesebično podpirala na vso moč boj zoper ponemčevanje. Slov. Gospodar in Tiskarna sv. Cirila sta na tisoče in tisoče Slovencev iztrgala nemškutarstvu iz rok ter jih vzdramila za narodno mišljenje. Nista se ustrašila nobenih težav, nobenih žrtev. Bili so časi, ko so tirali njene zastopnike pred sodišča in jih zapirali v ječe zaradi njih neustrašnega delovanja za svobodo in narodno probujanje slovenskega ljudstva na Štajerskem, a vse take in enake duševne in velike gmotne žrtve je tiskarna sv. Cirila mirno prenašala in vstrajno delala naprej za verske, narodne in gospodarske koristi slovenskega ljudstva. Cirilova tiskarna je takorekoč vzrastla s slovenskim ljudstvom na Štajerskem in sedanji slovenski rod je vzrastel z njo.

Zato pa vlada tudi med Cirilovo tiskarno in med slov. ljudstvom na Štajerskem tesna prijateljska vez. Kdo danes ne pozna Cirilove tiskarne? Slov. inteligenca jo rada obiskuje. Slovenski kmet se v svojih stiskah in težavah zateka k njej in tam povprašuje za razne nauke in nasvete, ki jih tudi dobi. Slovenski vojaki najdejo ravno v tiskarni takorekoč svoj dom, kjer iščejo utehe in tolažbe. V žalostni dobi preganjanja patriotskih Slovencev v začetku sedanje vojske so nedolžne žrtve oziroma njih domači predvsem v tiskarni sv. Cirila zaupljivo iskali pomoči in so se tudi res od tam storili prvi uspešni koraki, da se je zajezilo preganjanje ter so nedolžne žrtve dobile zopet svojo prostost. Neoporekljivo smemo trditi: Cirilova tiskarna v Mariboru je zbirališče in pravo kulturno središče spodnještajerskih Slovencev.

Prostori Cirilove tiskarne so postali pretesni. Tiskarna bi se morala razširiti, pa na sedanjem mestu je to nemogoče, ker nemški sosede ne prodajo slovenskemu podjetju potrebnega stavbišča. Zato se je že dolgo časa iskal primeren prostor na kakem drugem kraju v Mariboru.

Zdaj se je posrečilo Kat. tiskovnemu društvu kupiti primerno stavbišče na priznani najlepšem prostoru v Mariboru. Nakupil se je namreč vrt nasproti frančiškanski cerkvi Matere Milosti. Na oglu pred frančiškansko cerkvijo se bo torej stavljal nov **Tiskovni dom**, ki bo v bodoče zbirališče in kulturno središče Slovencev.

Za zidanje pa je treba denarja, veliko denarja. Zato stopamo danes polni zaupanja pred slovenske rodoljube z uljudno prošnjo:

Priskočite nam na pomoč! Pomagajte postaviti svoje kulturno središče s prostovoljnimi doneski! Darujte vsak po svoji moči, da se kmalu dvigne pred velikansko stavbo frančiškanske cerkve veličasten slov. Tiskovni dom!

Slovinci! V zadnjem času ste darovali velikanske svote v razne dobrodelne namene. Odprite zdaj svojo radodarno roko in prispevajte z veseljem tudi za svoje kulturno središče, ki bo še poznim rodovom oznanovalo Vašo požrtvovalnost za slovenski narod. Kdor ima veliko, naj da veliko, kdor ima malo, naj da malo, a nikdo naj ne zaostane, vsak najmanjši dar je dobro dosel.

Slovensko razumništvo! Podpiraj z vso vnemo Tiskovni dom in navdušuj druge, da prispevajo po svoji moči.

Slovenski kmetje! Koliko koristnih gospodarskih naukov ste dobili že iz Cirilove tiskarne po Slov. Gospodarju! Izkažite se zdaj hvaležne in žrtvujte vsaj nekaj kron za Tiskovni dom!

Slovenski mladeniči! Slovenska dekleta! Cirilova tiskarna Vas je organizirala po Našem Domu in Slov. Gospodarju. Delajte in agitirajte, kolikor je v Vaši moči, da se v kratkem postavi Tiskovni dom kot znamenje Vaše požrtvovalnosti in narodne zavesti.

Slovinci, spominjajte se Tiskovnega doma tudi v testamentih.

Kdor bo daroval najmanj 1000 K, bo „Ustanovnik“ Tiskovnega doma, kdor bo pa daroval najmanj 200 K, bo njegov „Dobrotnik.“ Imena ustanovnikov in dobrotnikov bodo vklešana na spominsko ploščo v bodočem Tiskovnem domu.

Imena vseh darovalcev pa pridejo v posebno spominsko knjigo, da se ohrani njih spomin poznim rodovom. Darovi se naj pošiljajo na naslov: Tiskovni dom v Mariboru, Koroška cesta 5. Vsi darovi se bodo objavili v Slov. Gospodarju.

Za vse darovalce žive in mrtve se bo vsak mesec opravila ena sv. maša v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

Celo podjetje izročimo v posebno varstvo presvetega Srca Jezusovega, Marije Matere Milosti, sv. Jožefa, sv. Antona Pad. in sv. Filomene.

Slovinci! Še enkrat Vam kličemo: Časi so resni! Boja za narodni obstanek še ni konec! Pripraviti se je treba na bodočnost: zato Vas prosimo: Podpirajte Tiskovni dom! Pomagajte pozidati z združenimi močmi trdnjavo svobode, napredka in izobrazbe za slovensko ljudstvo.

Maribor, dne 20. oktobra 1917.

Za tiskarno sv. Cirila:

Anton Jerovšek
t. č. ravnatelj.

Davek na vino in sadjevec.

Kakor smo že zadnjič kratko poročali, je finančni minister predložil državnemu zboru vladno predlogo za nov vinski davek, ki bi se upeljal začeti s 1. januarjem 1918. Ker bo ta davek zelo občutno in hudo zadel naše vinogradnike, prinaša-

mo v naslednjem nekaj natančnejših podatkov o nameravanem davku.

Predmet in višina davka.

Temu davku je podvrženo vino, vinski mošt, razne vrste vina in sadjevec. Od sadjevca se bo moralo plačati (§ 2) od hektolitra 8 kron, od vina in vinskega mošta pa 32 kron. § 2 določa v 2.

odstavku, da sme finančni minister davek od vina ali sadjevca pri pridelovalcih, ki jih je zadela kakor uima, ali pa če je bila slaba letina, za lastno pridelano vino in sadjevec znižati na polovico.

Kaj je prosto davka.

Tropinščica, pikola ali petijot, ki se porabi za domače potrebe je davka prost (§ 3); isto tudi velja o pijači, ki se pridelava iz vina ali mošta s primešanjem vode ali pa iz drož, katerim se primeša vode ali še kaj drugega. Pridelovalcem sadjevca mora oblast za domačo rabo določiti gotovo množino sadjevca, ki je prosta davka.

Naznanilo oblasti.

Z novim davkom je združenih za vinogradnike več neljubih odredb. § 4 določa, da bo mora vsak pridelovalec vina ali sadjevca najpozneje 4 tedne po razglasitvi tega zakona naznaniti pristojni finančni oblasti prostore, kjer se pripravlja, oziroma kjer se shranjuje vino in sadjevec, kakor tudi posodo, namenjeno za vinski ali sadjevski pridelek.

Sode, ki niso uradno merjeni (cimentirani), bodo financarji s posebnim merilom v kleti zmehčali in na njih označili, koliko držijo. O tem uradnem pregledu se bo sestavil zapisnik, ki ga pridelovalec sopolpiše, in sicer v dveh izvodih. Eden izvod bo, ko ga finančna oblast potrdi, dobil pridelovalec nazaj ter ga mora skrbno hraniti.

O načinu naznanila določa § 6. Za tiste ki v vinorodnih krajih doma pridelujejo vino in sadjevec, naslednje: Ni treba naprej napovedati pridelovanja, temveč pridelovalec mora, ko vino ali sadjevec preša, voditi natančen zapisnik o tem, koliko je pridelal, kako bo pridelano porabil, in če se nahajajo obdačene zaloge v kleti, tudi o stanju in spremembi teh zalog. Poraba ali prodaja pridelanih pijač brez vpisa v ta zapisnik je prepovedana. Po končanem pridelovanju bo ta zapisnik uradno zaključen ter se bo dognala pridelana množina. Davka ni treba plačati naprej. Za pridelano množino, pri kateri se odtegne to, kar odpade na drože in kar se vsuši, mora pridelovalec plačati vinski davek v šest obrokih, počeni s prihodnjim mesecem, ko je pridelana množina uradno določena.

Tudi tuje vino obdačeno.

Po tem zakonu bo obdačeno tudi vino, ki se dovažja iz Ogrske, Hrvaške, Bosne in Hercegovine. Prejemnik mora 24 ur potem, ko je prejel vino, to naznaniti financarjem ter plačati vinski davek. Ker ima mnogo slovenskoštajerskih vinogradnikov svoje vinograde na Ogrskem in Hrvaškem, bodo le-ti morali, če bodo vino prepeljali na Štajersko, plačati vinski davek, če ga pa bodo obdržali na Hrvaškem ali na Ogrskem, pa jim seveda tega davka ne bo treba plačati.

Če se vino pozneje pokvari.

Po § 11 ima finančni minister pravico, da dovoli povračilo že plačanega davka, če se je n. pr. vino pozneje pokvarilo. To velja posebno za vino, ki se je porabilo za žganje. Davek se tudi lahko povrne, če je vino, od katerega je bil že plačan davek, steklo bodisi v kleti, na vozu ali na železnici.

Opraviilo financarjev.

Financarji so opravičeni, da si smejo ogledati prešo, klet in sploh vse prostore, kjer se vino ali sadjevec preša oziroma shranjuje.

Za časa prešanja sme financar vsak čas iti v dotične prostore, pri poznejšem pregledovanju pa samo podnevi. Financar sme pogledati stanje zaloga v kleti, pridelovalcev zapisnik o zalozah in sme tudi izvršiti potrebna preiskavanja. V izrednih slučajih sme financar za čas, ko se vino ali sadjevec ne pripravlja, posodo in stiskalne priprave uradno zatvoriti.

Koliko bo vrgel davek?

Davek na vino in sadjevec bo vrgel državi na leto približno 112 milijonov kron. Od tega bodo dobile dežele vsako leto toliko kot so dobile 1917 deželnih vinskih doklad.

Novi državni vinski davek bo med vsemi dosedanjimi zadel našega kmeta najbolj občutno. Žel